

Kronos Titan AS
Postboks 1415
1602 Fredrikstad

Oslo, 16. desember 2021

Deres ref.:
Hanne Elisabeth Ramberg

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/62
2021.0116.miljodir

Saksbehandler:
Cathrine Skjærgård

Rapport etter tilsyn 29. september 2021

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn ved Kronos Titan AS (virksomhetsnummer: 974106477).

Rapporten består av fire deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet, og hva dere må gjøre
- Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet, og hva dere må gjøre

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i [del 2](#).

Miljødirektoratet avdekket avvik som dere må rette snarest

Miljødirektoratet avdekket følgende avvik under tilsynet:

- Avvik 1: Kronos Titan AS har mangler i sin internkontroll for å sikre at krav i Reach til registrering og bruk av stoffer overholdes
- Avvik 2: Kronos Titan AS overholder ikke krav som må være oppfylt for at stoffer skal kunne registreres som isolerte intermediater som blir på produksjonsstedet.

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Vi ser alvorlig på avvik 2.

Kronos Titan AS må snarest rette opp avvik. Dere må sende Miljødirektoratet en skriftlig tilbakemelding som viser hvordan avvik er rettet innen 1. mars 2022.

Dere vil bli pålagt å gjennomføre vedtak

Miljødirektoratet varsler at Kronos Titan AS vil bli pålagt å dokumentere hvordan natriumaluminats fysiske og kjemiske egenskaper i kombinasjon med utstyr og prosessvilkår medfører at stoffet er tilstrekkelig innesluttet gjennom hele dets livssyklus eller å ajourføre registreringsopplysninger for hele framstillingsvolumet av natriumaluminat jf. Reach artikkel 22 (1) i samsvar med opplysninger i artikkel 10. Se rapportens del 2 avvik 2 og varsel om vedtak.

Dere kan bli ilagt tvangsmulkt for ikke å rette avvik

Miljødirektoratet varsler at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt dersom vi ikke har mottatt en skriftlig tilbakemelding som bekrefter at avvik 2 er rettet innen gitt frist.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på epost

Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til post@miljodir.no. Merk svaret med saksnummer 2019/62 og tilsynsnummer 2021.0116.miljodir.

Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Kronos Titan AS har mangler i sin internkontroll for å sikre at krav i Reach til registrering og bruk av stoffer overholdes.

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7

Beskrivelse av krav

Virksomheter som framstiller, importerer og bruker kjemikalier i Norge plikter å innføre og utøve internkontroll i det omfang som er nødvendig for å etterleve krav i medhold av produktkontrollloven, herunder Reach-forskriften. Internkontrollforskriften gir bestemmelser om hva internkontrollen skal inneholde, og hva som skal dokumenteres skriftlig, jf. § 5 andre ledd nr. 1-8.

Kronos Titan AS skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Kronos Titan AS viser under tilsynet til rutiner/prosedyrer som omhandler oppdatering av registreringsopplysninger i Reach (Krav til registrering i REACH, SS-059-03.0800) og til oppdaterte rutiner for håndtering og prøvetaking av de isolerte intermediatene dinatriumtitanat og natriumaluminat (PP-230-02-16.01, PP-230-02-28.01 og PP-230-02-28.03). Rutinene er fremlagt som internkontrolldokumentasjon som skal beskrive hvordan virksomheten ivaretar:

- krav om at isolerte mellomprodukter er streng innesluttet i hele sin livssyklus, og til tilstrekkelige framgangsmåter og teknologier for kontroll for å minimere utslipp og derav følgende eventuell eksponering av isolerte mellomprodukter jf. art 17.3.
- krav i Reach som omhandler registreringsplikt

Under tilsynet opplyser de om at rutiner for håndtering av dinatriumtitanat er under arbeid i forbindelse med omgjøring i anlegg.

Rutiner for overholdelse av registreringsplikt

Virksomheten opplyste under tilsynet at de importerer stoff fra land utenfor EØS i mengder på mer enn ett tonn til Norge. De kunne under tilsynet ikke dokumentere rutiner som skal sikre at de overholder registreringsplikt ved slik import.

Rutiner for overholdelse av strengt kontrollerte vilkår

Dokumenterte rutiner som Kronos Titan AS fremla i forbindelse med tilsynet er ikke tilstrekkelige for å sikre at de isolerte intermediatene framstilles og brukes under strengt kontrollerte vilkår gjennom hele deres livssyklus, se også avvik 2.

Dette er gjentakende avvik fra inspeksjon i 2019.

Avvik 2: Kronos Titan AS overholder ikke krav som må være oppfylt for at stoffer skal kunne registreres som isolerte intermediater som blir på produksjonsstedet.

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- REACH-forskriften § 1 jf. forordning (EF) nr. 1907/2006 artikkel 17
- Forurensningsloven § 32 om håndtering av næringsavfall
- Avfallsforskriften §§ 11-2 og 11-8 om farlig avfall og leveringsplikt

Beskrivelse av krav

Kronos Titan AS fremstiller to stoffer som de hhv. har registrert som et isolert intermediat som blir på produksjonsstedet (dinatriumtitanat) og et som et transportert isolert intermediat (natriumaluminat).

For å kunne registrere stoffer som "isolerte intermediater som blir på produksjonsstedet" i henhold til Reach artikkel 17, skal framstilleren kunne dokumentere at stoffene framstilles og brukes under strengt kontrollerte vilkår, ved at de er strengt innesluttet ved tekniske midler i hele sin livssyklus. Framgangsmåter og teknologier for kontroll skal anvendes for å minimere utslipp og derav følgende eventuell eksponering, jf. Reach artikkel 17 nr. 3. Dersom disse vilkårene ikke er oppfylt, skal registreringen av det aktuelle stoffet omfatte opplysningene angitt i artikkel 10 (alminnelig registrering).

Den som produserer næringsavfall, skal sørge for at avfallet blir brakt til lovlig avfallsanlegg. Avfallsbesitter skal vurdere om avfallet er farlig og skal der hvor det oppstår farlig avfall, levere dette til den som lovlig kan håndtere det.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Kronos Titan AS har registrert natriumaluminat hos ECHA som et "isolert intermediat som transporteres" jf. Reach artikkel 18. Virksomheten bekrefter at natriumaluminat ikke transporteres mellom eller leveres til andre produksjonssteder, men fremstilles og syntetiseres på samme produksjonssted. Dette stoffet kan dermed ikke anses som et "isolert intermediat som transporteres", men vil omfattes av definisjonen av "isolerte intermediater som blir på produksjonsstedet", jf. REACH artikkel 3.15 b), og skal registreres i samsvar med artikkel 17. Dette ble også gitt som avvik ved forrige inspeksjon.

Under tilsynet redegjorde og viste Kronos Titan AS til de ulike tiltakene de har iverksatt siden tilsyn i 2019, for å komme i samsvar med krav om "strengt kontrollerte vilkår" for de to isolerte intermediatene som blir på produksjonsstedet.

Natriumaluminat

Virksomheten opplyser at de ikke har oppdatert registreringen eller gjennomført tekniske endringer i anlegg/prosess eller endret framgangsmåter og teknologier for framstilling og bruk av natriumaluminat for å komme i samsvar med krav til strengt kontrollerte vilkår, jf. avvik 1 i inspeksjonsrapport fra 2019. De opplyser at natriumaluminat er i løsning (NaOH) i tank med liten mulighet for utslipp til miljø, og at de anser at framstilling og bruk å være i samsvar med krav til strengt kontrollerte vilkår.

Reaksjonstank med natriumaluminat har fortsatt en permanent åpning på toppen og det er montert et avsug, og er dermed ikke fullstendig lukket (teknisk innesluttet). For å kunne vurdere at det isolerte intermediatet er strengt innesluttet gjennom hele sin livssyklus er Miljødirektoratet sitt syn at man i tillegg til tekniske/mekaniske tilpasninger og prosessvilkår, kan ta hensyn til stoffets fysiske- og kjemiske egenskaper. Kronos Titan AS kunne under tilsynet ikke dokumentere hvordan stoffets fysiske og kjemiske egenskaper i kombinasjon med utstyr og prosessvilkår medfører at stoffet er tilstrekkelig innesluttet gjennom hele dets livssyklus, blant annet ved avsug/avdampning fra reaksjonstank.

Dinatriumtitanat

Kronos Titan AS har i etterkant av sist inspeksjon i 2019 bl.a. engasjert en konsulent for sammen med dem å gjennomgå stoffets livssyklus og vurdere krav til strengt kontrollerte vilkår. De har på bakgrunn av gjennomgangen iverksatt en rekke fysiske/mekaniske tilpasninger ved "kimstasjonen" (filterstasjon) med bakgrunn i prosess og stoffets fysiske- og kjemiske egenskaper, slik at de nå mener å være i samsvar med strengt kontrollerte vilkår. De opplyser om at det gjenstår noen få mindre tekniske tilpasninger som vil være på plass i oktober 2021 (ventilasjon/avtrekk på overløp, operativ luke). Rutine "Drift av kimstasjon" (PP-230-02-16.01, revidert 10.08.2021) opplyses å være en arbeidsinstruks for kimstasjon som skal sikre at operatør ikke eksponeres for dinatriumtitanat under prosessoperasjonene og sikre at utslipp til ytre miljø

minimeres. Kronos Titan AS opplyser under tilsynet om at den ikke er ferdig oppdatert med hensyn til de siste tekniske endringene ved anlegget.

Ved gjennomgang av dokumentasjon på tilsynet som viser oversikt over prosess og livsløp til dinatriumtitanat, ble det observert at "vaskevann" med dinatriumtitanat og natriumhydroksid ble ledet til en "waste liquid tank", hvorpå en strøm gikk tilbake til prosess og en til "hazardous waste disposal". Kronos Titan AS opplyste på tilsynet at fraksjonen "hazardous waste disposal", ikke ble samlet opp og levert som farlig avfall, men gikk til avløp, og at dette avløpet ble ledet til Glomma. De kunne ikke redegjøre for mengden av "vaskevann" (waste NaOH/water Na₂TiO₃) som går til avløp eller hvor mye dinatriumtitanat som går til ytre miljø. Miljødirektoratet påpeker at det er ulovlig å bruke avløp til avfallshåndtering, og at utslippet av dinatriumtitanat er i strid med krav til at det er strengt innesluttet gjennom hele dets livssyklus.

Miljødirektoratet anser avviket som alvorlig.

Varsel om vedtak om å sende dokumentasjon for natriumaluminat

Miljødirektoratet varslar at vi vil pålegge Kronos Titan AS å dokumentere hvordan natriumaluminats fysiske og kjemiske egenskaper i kombinasjon med utstyr og prosessvilkår medfører at stoffet er tilstrekkelig innesluttet gjennom hele dets livssyklus blant annet ved avsug/avdampning fra reaksjonstank. Pålegget er nødvendig for å kunne rette avvik 2. Kan ikke denne dokumentasjonen vise at natriumaluminat er tilstrekkelig innesluttet må Kronos Titan AS dokumentere at de ajourfører registreringen for hele framstillingsvolumet av natriumaluminat jf. Reach artikkel 22 (1) i samsvar med opplysninger i artikkel 10.

Det vil bli gitt en frist i vedtaket på 4 uker til å gjennomføre pålegget. Vedtaket vil bli gitt med hjemmel i produktkontrolloven § 4 b, og vil fremgå av et nytt brev fra Miljødirektoratet.

Miljødirektoratets vurdering

Bestemmelsen i produktkontrolloven § 4b gir tilsynsmyndighetene en generell fullmaktshjemmel til å treffe enkeltvedtak som er nødvendige for gjennomføringen av bestemmelser gitt i eller i medhold av produktkontrolloven. I forarbeidene (Prop. 82 L (2019-2020)) nevnes bestemmelser som ikke gir konkret anvisning på hva den enkelte må gjøre for å oppfylle krav gitt i medhold av loven, herunder Reach-forskriften, og at tilsynsmyndigheten kan konkretisere plikten i et enkeltvedtak. Plikten i Reach artikkel 17 til å bekrefte at "isolerte mellomprodukter som blir på produksjonsstedet" framstilles og brukes under strengt kontrollerte vilkår, ved at de er strengt innesluttet ved tekniske midler i hele sin livssyklus er generell og skjønnsmessig. Miljødirektoratet anser det nødvendig å pålegge dere å sende oss dokumentasjon på natriumaluminats fysiske og kjemiske egenskaper som i kombinasjon med utstyr og prosessvilkår medfører at stoffet er tilstrekkelig innesluttet gjennom hele dets livssyklus, blant annet ved avsug/avdampning fra reaksjonstank. Kan ikke denne dokumentasjonen oversendes, må vi konkludere på at natriumaluminat ikke oppfyller vilkår om å være strengt innesluttet, og Kronos titan AS må dokumentere at de ajourfører registreringen for hele framstillingsvolumet av natriumaluminat jf. art. 22 (1) i samsvar med opplysninger i art. 10.

Dere har anledning til å kommentere

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Miljødirektoratet innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

Varsel om tvangsmulkt for retting av avvik

Miljødirektoratet varsler herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt dersom vi ikke har mottatt en skriftlig tilbakemelding som bekrefter at avvik 2 som gjelder dinatriumtitanat er rettet.

Tvangsmulkten vil være et engangsbeløp på 300 000 kr.

Dere vil få et nytt brev med eventuelt vedtak. I vedtaket vil Kronos Titan AS få en ny frist på 3 uker til å sende oss en skriftlig tilbakemelding som bekrefter at avvik 2 som omhandler dinatriumtitanat er rettet. Hvis vi ikke får denne tilbakemeldingen innen ny frist vil tvangsmulkten påløpe.

Tvangsmulkten vil bli gitt med hjemmel i produktkontrollen § 13.

Miljødirektoratets vurdering

For å sikre at Kronos Titan AS retter avvik 2, dvs. dokumenterer at dinatriumtitanat overholder krav til strengt kontrollerte vilkår og ikke slippes ut som avfall til avløp, anser vi det som nødvendig å varsle tvangsmulkt.

Dere har anledning til å kommentere

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Miljødirektoratet innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av produktkontrollen overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er produktkontrollen § 8. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av Kronos Titan AS sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en særskilt oppfølging av tilsyn 21. mai 2019, kontrollnummer 2019.263.l.miljodir

Fra Miljødirektoratet deltok

- Cathrine Skjærgård
- Camilla Sandvik Grande

Fra Arbeidstilsynet deltok

- Tore Alfheim

Fra Kronos Titan AS deltok

- Jan Klauset
- Hanne Elisabeth Ramberg
- Øystein Rud
- Glenn Østby
- Dag Ormåsen

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende Kronos Titan AS ble kontrollert under tilsynet:

- Kronos Titan, Fredrikstad

Varer kontrollert

Følgende varer ble kontrollert under tilsynet:

- Ferrogranul 30
- Ferropowder 30
- Quickfloc
- Aluminiumhydrat
- Dinatriumtitanat
- Natriumaluminat
- Titanoksidulfat
- Titandioksid

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert knyttet til Kjemikalie:

- Internkontroll
- Reach registrering
- Håndtering av avfall/farlig avfall

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)
- Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)

Fremlagt dokumentasjon

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold under tilsynet:

- Konsulentrapport som omhandler dinatriumtitanat
- Eksportdokument og sikkerhetsdatablad for aluminiumhydroksid
- Rutine SS-059-03.08 Krav til registrering i Reach
- Rutine PP-230-02-16.01
- Rutine PP-230-02-28.01
- Rutine PP-230-02-28.03

Del 4: Annen informasjon

Dere har anledning til å kommentere på rapporten

Dere har anledning til å kommentere på faktiske feil i denne rapporten. Eventuelle kommentarer må sendes Miljødirektoratet innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på www.miljodirektoratet.no, i tråd med offentlighetsloven.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Henning Gøhtesen
seksjonsleder

Cathrine Skjærgård
tilsynsleder

Kopi til:

- Arbeidstilsynet v/ Tore Alfheim